

Però la variant consonàntica més estesa i divulgada és *brumir*, pròpia de les nostres terres del Migjorn, no estranya a Mallorca (Amengual) i molt generalitzada des del Camp de Tarragona (BDC VI, 40). Així a Tortosa, on s'usa junt amb *brum* i *brumit* 'brunzit, brunziment' (BDC III, 89): «al *brumit* del seny dels lladres / i del somatent al toc, / s'armaven los nostres gremis / ---», Vergés i Paulí (*Espurnes de la Llar* v, 175); a la Ribera de l'Ebre: «se senten uns trons amples, imponents, dins del *brumir* de l'aigua», 10 Bladé, *Benissanet*, 134; «el seu guitarró --- el clarinet --- el requinto --- i Peló fent *bromi* la pandereta i, entussiasmat, tots els anys la destripae» en la revista de Morella-Maestrat *Vallivana* (febrer 1962, p. 6); «i com vaso abeller en la pineda, / de la plaça i palau 15 *brumix* lo clos», Ga. Girona, *Seidia*, 162, que en el seu *Vocab. del Maestrat* (p. 98) l'equipara a *brunzir*; JGiner i March me'l confirmava (1935) com a «general a València»; i el veiem també en els escriptors més locals i elegants de l'extrem Migjorn: «bufava el vent i *brumia* per les esclertes del balcó», Enric Valor i Vives (en «Pont Blau», 1955, 313): veg., en efecte, derivats alacantins com *bromerol* infra, i la variació vocàlica *brom-* la veiem en efecte en altres llocs dels citats, en l'ex. morellà de *bromia* impf. que cita *AlcM*, 25 etc.

Amb aquesta variació en *o* hem arribat a freq de la forma *bomir*, variant potser originària de l'històric i tan genuí *BONIR* (vegeu), i així hem passat revista a totes les variants onomatopeïques concebibles. 30 Advertim, però, de seguida que la més literària avui *BRUNZIR* és la que més es prolonga enllà dels Pirineus. No en l'oc. trobadoresc, però sí, amb gran extensió, en els parlars occitans moderns. Bastarà atènyer-se a les formes que n'aplega el *FEW* (I, 373b8ss.) (si bé cal rebutjar el seu supòsit que derivin del nom del metall bronze): prov. *brounzè* «bourdonner», prov. i lldg. *brounzinà* «gronder, bourdonner, murmurer», Alès *brounziment* «sifflement, mugissement», Castelnau-d'Ari *brounzidoü* «instrument (fait d'une lame de bois ou d'une pierre attachée à une corde) qu'on fait tourner rapidement pour produire un bourdonnement»; en el mateix meridià, però molt més al Nord i potser separatament, assenyala en dues localitats lorenneses (a Metz i al N. de Metz) *brōzey* «siffler en fendant l'air». 45 Segurament n'hi deu haver més en altres parlars de França i Nord d'Itàlia.

Brunzit ('acte de brunzir', Massó i Torrents). *Brunzent* (V. supra). *Brunz m.* (supra). *Brunzidera* [*DAG*, *AlcM*]. *Brunzidor*. *Brunziment* [1695, «obra de bur-sir: sonitus», Lacav.; *AlcM*]. *Brunzinar*: és la forma especialment rossellonesa, molt usada ja per Bosch de la Trinxeria (*DAG*, *DBal.*); *brunzimar* a Cotlliure no deu ser més que una err. de l'*ALF*: per encreuament amb *botzinar* (algun cop també usada fora d'allà, per Em. Vilanova), i *brunzinaire* recollit, al peu de Montserrat, per Bertran i Bros; *brunzinent* (Brazés, de Ceret), *brunzinejar* (Jampy; *Canigó*; Josep [S.] Pons, 1908), i *brunzineig*. *Brun* (supra); *brunent* (id.); *brunidissa*; *brunidor*; *brunidora* 'insecte' i 'roncadora'. 60

Brunyidissa men.; *brunydior* 'roncadora'. *Bromerol* 'borinot' (Priorat: J. Bru en Arabia, *Misc. Folk.*, p. 154; BDC XIX, 101); *bromerol* id., a Alacant (*DAG*). Cf. *embranzida* apèndix a *BRANDAR*.

1 «*Brunzir*: sonitum edere, (con)ciere, excitare», i *brunziment*. — 2 No hi ha cap raó per suposar un verb *brusar* 'brunzir', com ho fa *AlcM* en el qual s'ha d'esborrar simplement aquest article, fundat en això, i en un rústic d'Alaró que va usar un cop bàrbarament *qu'abrusava* 'que cremava' en el sentit d'anar de pressa. — 3 L'altre que cita *AlcM*: *brunzeix* un món d'eterna joventut, crec que figura així en l'ed. prínceps, de 1909, i que és el modificat en les *O. C.*, p. 9, *Cançó dels Pins* (suposo ja en l'ed. de 1921): «som una harmonia de l'illa qui canta --- / i sota l'espessa verdor onejanta, / *pullula* un món d'eterna joventut». — 4 L'any 1900 escrivia a la seva promesa, que si era amb pronunciació fortament catalana, més que «maca» li agradaria de dir-li «hermosa» mentre fos «fent la *o* tancada, i la *s* ben *brunzenta*». Aquest seria una excel·lent traducció del terme tècnic de fonètica «rehilante», que va definir tan bé Navarro Tomás (*RFE* XXI, 274.9) i per al qual hem proposat o acceptat «vibrillant», Sanchis Guarnier i jo mateix (*DCEC*, p. xxxii, n.). — 5 Cap. 12, I, p. 199 (*O. C.*, 293b6f.). Vaig tenir a la vista els dos autògrafs: en el definitiu ho posa així, mentre que en el primer i provisional havia posat *brunzeix*; tot i que aquests capítols crec que no els va llegir als amics ni a mi fins a la versió definitiva. Detall que importaria pel que fa al que ell oïa i judicava de la forma del present, l'arcaica *brunz* o la innovada *brunzeix*. De tota manera *brunz* crec haver-ho sentit a dir algun cop, i en tot cas l'he llegit en autors més fidedignes lingüísticament que Ll. Riber (de qui el cita *AlcM*), com Verdager («que *brunz* com una roda de corsers esverats per la batuda», *Canigó* XI); el present *brunz* ja apareix en un poeta tan poc suspecte d'arcaisme imitat com Pitarra: «l'abegot *bruns* prop d'un lliiri, / brillejant la font murmura» (*Gra y Palla*, c. 1865, *Singlots* P. II, 228), i Noller usà un substantiu *brunz* en *Figura i Paisatge*. D'altra banda també *brunzeix* és pertanyent a l'ús millor de la llengua (Verdager, J. Alcover i a comarques de parlar tradicionalista).

Bruquetar, *bruquissar*, V. *bruc*

BRUSA, del fr. *blouse* id., oc. mod. *blouso*, *belouso*, *blodo*, alteració del fr. mj. i dial. *blaude* id., d'origen incert; probablement contracció de *bliaude*, fr. ant. i oc. ant. *bli(d)ald*, equivalent del nostre *BRIAL* (vegeu); els canvis de *au* en *o* (*ou*), de *-d-* en *-s-* i el de *bl-* en *br-* (aquest, propi del català) no estan aclarits, però sembla que es deuen a la transmissió d'un dialecte a l'altre i a contaminació d'altres mots, en particular per creença popular que era una variant del fr. *velours* (*belous* en bearnès). □ 1.ª doc.: 1839, Lab. Que ja només registra la forma amb *-r-* «brusa», es-